

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Conciones siue Conceptvs Theologici Ac Prædicabiles R.
D. Petro Bessæi SS Theol. Doct. Reg. Galliar. Oratoris**

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, A. M.DC.XXIX

Feria III. Post Pascha.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56232)

Christo soli doctrina: quoad virtutem potens est, quoad & tormēto doctrinam eloquens. Sol lumen & simul bellico colore habet: tormentū bellicum, quod non paratur.

nisi pulcrem nitreum in se habet, & globo non est sufferrum, mugitum quidem & boarum edit. sed nihil effringit aut diruit, at Iesus Christus bombardā erat quæ & effringebat, & simul sonitum edebat: Sol erat qui verbis illuminabat, & operibus calefaciebat.

Nos sperabamus. Valeat iam spes nostra, quæ cōcidit, sperabamus per eum a Romanorum nos imperio liberandos, & eorum iugo eripiendos: vti Moyses seruitute Ægyptiaca Patres nostros liberauit. O insensati discipuli, nondum præterire tempora, adhuc hora est, fumite animos, nolite animo concidere. An

Inanis Lutheriæ Caluini spes.

de vobis, ô Lutheræ & Caluine, perfidis inquam peregrinis dicam, quod de duob. hisce discipulis dicitur: toties namque vos audivimus dicentes, Ecclesiæ nostræ Ierusalem egrediendo, vt in Emaus Geneuæ aut Wirtenbergæ secederetis: *Nos sperabamus.* Sperabatis scilicet, post bellum Pontifici Romano illatum, post oppugnatum purgatorium, post effusum sacerdotum sanguinem, post diruta templa, Ecclesiam ipsam vos euersuros: sed spes vestra eodem tempore quo exorta est, cōcidit. Iactauerat Lutherus secundo rebellionis & dominationis suæ anno, se, si ad res vel quatuor adhuc annos vita ei prolongaretur, omnem Papatum destruturum, atque euersurum, & tamen viginti quatuor, & quot excurrit, annis, libere dominatus est, nihil tamen vnquam huiusmodi præstitit, aut factum vidit.

O stulti & tardi corde ad credendum! Quanta vestra insania est, Lutheræ & Caluine, in solidā illam Ecclesiæ petrā insensatum caput velle impingere? quanta vestra amentia est ô hæretici, sumpris armis ita veritati bellū mouere, Deo quæ qua potestis ratione resistere? Vos vero miselli discipuli, quæ stupidi & tardi ad credendū estis: quid? nunquāne Prophetas & veteres scripturas legistis? nunquamue audiistis, Messia ad Ionæ imitationē, triduo in viscerib. terræ, vt ille in aluo ceti, perman-surum, & tum demum resumpto corpore lumen solis conspecturum? An non cum dicentem audiistis, quod templum hoc destrue-

ret, & post triduum aliud reā edificaret, atque hoc de corpore suo intelligi voluit. O igitur *Stulti & tardi corde ad credendum.*

Et sane stulti sumus, Domine, & fatui qui Peccatores te relicto mundum sequimur, qui solem fugientes in tenebris viuere malimus, paradiso exulare vt tartarum ingrediamur, qui cælum veram patriā nostram negligimus, vt in hoc mundo, qui locus peregrinationis est, habitare & sedem figere valeamus. Ecquæ maior in hoc mundo dementia inueniri potest? *Stultorum infinitu. est numerus,* id est, peccatorum ait Sapiens. Et bene quidē: quot n sunt peccatores, qui relicta gratia Domini, peccatum vltro amplectuntur, quique tibi bellum mouent, quo diabolo seruiat: tot etiā fatuos, tot phreneticos, tot dementes effedicendum est. Sed accedit ad hanc dementia Domine duritia quædam grandis, & stupida ad scripturis credendum tarditas: toties quippe admonemur, toties nobis concionatores ingeminant esse se infinitā quandam gloriam paratam iis, qui fidele tibi hic obsequium exhibebunt, eterna vero supplicia iis qui te mortali aliquo delicto offendent: & tamen credere vix possumus: aut si credimus, vix in animum demittimus, aut parum curamus. Quapropter Domine, qui hodie duobus hisce discipulis peregrinantibus oculos aperuisti, te supplices obsecramus, vt oculos nobis idem profusus iter ingressis apertas, vt scilicet. Scripturas sacras intelligendo, tuaque semper iudicia ante oculos habendo, è stultis sapientes effectis, confecto longo vitæ huius itinere ac peregrinatione, feliciter ad patriam cœlestem peruenire valeamus. Amen.

FERIA III. POST PASCHA.

Partitio.

- I. De cælo labori us obtinendo.
- II. De stante in medio.
- III. De imprecante pacem.
- IV. De voce Ego sum.

Seruit Iesus in medio discipulorum suorum & dixit eis, Pax vobis. Luc. vlt.

IIIGV

FIGURA.

27.11.

CVM Angelus Raphael Tobiae patri & filio sese manifestaret, suamque conditionem aperiret, esse se nimirum e septem illis spiritibus, qui semper ante diuinam maiestatis oculos consistant: adeoambo conseruati & petteriti fuerit, vt praemetu & reuerentia in terram proni ceciderint, quibus statim Angelus ait: *Ego sum, nolite timere.* Hodie vero in praesenti Euangelio intueor, vt ipse omnium Angelorum rege, Domino Christo Iesu Apostolis, quo eum velut verum Dei Filium, totiusque orbis Dominum agnoscerent, sese manifestante, omnes ita percussi & pauore concussi fuerint, vt rati sese spiritum videre, in terram prolapsi sint: quibus deinde Christus, vt illos confirmaret, animumque adderet, statim ait: *Pax vobis, ego sum, nolite timere.* Egregia profecto hic vtriusque est historiae concordia, & concors per omnia harmonia figuraeque figurato quam optime respondens: quam vt latius deducere possimus spiritum paraclitum velut directorē, & gloriosam Virginem vt patronam inuocemus, dicamus igitur:

AUE MARIA.

Cicero de
partitione con-
sulatu.

Magnus ille & nobilis Orator, Oratorumque omnium princeps Tullius, cum Romae consulatum ambiret, frater eius Q. Cicero, homo in rebus gerendis prudentissimus, & in negotiis Reipubl. optime versatus, cognito Marcum ad Consulatum aspirare, his cum verbis admonendum censuit: *Attende tibi frater, peregrinus es, Roma est, Consulatum pete.* Quasi diceret, *Vide quid agas, atque in omnem partem circumspice, qui his cogitata: ex Arpinate municipio progenitus es, peregrinus es, & non Romanus. Romae quoque consulatum ambis, in Vrbe omnium vrbium regina, totius orbis vertice: Consulatum, inquam, quo nulla Romae dignitas eminentior, nulla maior haberi potest: non ambis Quaesturam, non tribunatum, non munus Aeditum, sed ipsum omnium magistratum summum. Quamobrem attende tibi frater. Quod Quinctus Marco fratri Romano consulatu dicebat, mihi hodie fra-*

tri meo Christiano de beatitudine aeterna liceat dicere: *Attende tibi Christiane, qui beatitudinem ambis, Peregrinus es, caelum est, beatitudinem petis.* Peregrinus inquam exul, profugus, miser peccator, creatura vilissima. *Caelum est*, domicilium scilicet Angelorum, Seraphinorum palatium, beatorum omnium aula, quam nihil coinquinatum ingreditur. Deinde *beatitudinem petis*, qua nihil aut maius, aut excellentius & praestantius dici aut cogitatione comprehendi queat, quoniam tibi igitur pacto laborandum est, quomodo sudandum, eam vt promerearis? qua in re optime consentire mecum visus est Paulus, dicens: *Nemo coronabitur nisi qui legitima certauerit*; quoniam praemium hoc, vt omnia comprehendam paucis, bonis operibus vincitur ac paratur.

Prodit Plutarchus, Romulo extincto populum Romae dubium & anxium fuisse, quippe qui nesciret, vtrum violenta manu esset discerpis, vel alio quopiam diuiniore mortis genere expirasset. Cum itaque omnium animi fluctuarent, prodit subito in forum Eques, qui fidem fecit, visum a se Romulum affirmans, angustiore forma quam fuisset, & armatum ad caelos sublatum, ac mandasse, vt se pro numine haberent. Equidem haud credo, sed commento hoc, etiam apud Ethnicos denotari putem caelum armis acquiri: cui succinit & apud Euangelistam Dominus, dicens: *Regnum caelorum vim patitur, & violenti rapiunt illud.*

Vnde bene mihi vetus quidam Poeta cecinisse visus est, *Vendunt Dei laboribus omnia mortalibus*, sed caelestem imprimis beatitudinem: cuius rei sexcentas adducere figuras possem. Dauid namque rex, prius quam Saulis filiam in uxorem acciperet, in praelium debuit descendere, colossam illum Gigantem prosternere, centumque eam sibi praepitiis gentium redimere; quo docemur, prius nobis esse deertandum, Goliatham mundi huius debellandum, vitiorumque Philistaeos profligandos quam Regis filiam, beatitudinem inquam caelestem, promereamur. Iacob ante quam pulchram Rachel omnium Mesopotamiae filiarum pulcherrimam duceret, libertatem suam oppignorare, & alteri se

ubiicere debuit, ac septem prius annis Labano feruire, quam eam in sponsam acciperet: docet nos hec historia, prius quam coelestem illam Rachel nobis despondeamus, libertatem esse nobis amittendam, voluntatem proprie abnegandam, magno illi Laban seruendum, idque non septennio, sed toto vitę tempore. obsequiis denique eam vincendam esse & acquiritendam.

Gen. 40. Ecce aliam paulo recentiore. Ioseph longe priusquam ad Aegypti coronam pertingeret, vesteque regia indueretur: venditus fuit a fratribus, fallo accusatus, inique in carcerem detrusus: atque hisce similibusq; gradibus viam sibi ad honores dignitateque parauit. Praesagium hoc est, Auditores, longe prius nobis tribulationes & arumnas tolerandas, quam beatitudinis coelestis compotes reddi valeamus: easque esse veluti gradus quosdam, quibus ad gloriam peruenimus: testati hoc nobis sunt Apostoli dicentes: *Per multas tribulationes oportet introire in regnum caelorum*: iter nempe ad caelos tribulationibus & afflictionibus, veluti lapidibus quadratis, constratum est.

Omnes sancti per multas tribulationes caelum ingressi sunt.

Psal. 66.

Dicite vero nobis, gloriosi Martyres, vos inquam, qui modo coelesti beatitudine perfruiimini, quibus ad eam gradibus ascenderitis, quibus ad eam itineribus peruenieritis? Audire illos videor dicentes: *Transiimus per ignem & aquam, & eduxisti nos in refrigerium*. an non hinc tribulationes designari videntur: nullus eorum profecto eo conscendit, nisi hisce gradibus, hi per craticulam, illi per ignem, alii per cruces, alii per rotas & equuleos, omnes denique quotquot illic sunt, per tribulationes, arumnas, afflictiones, & molestias. Audebone dicere quid amplius? tremo profecto & exalbesco, tacere satius esset: dicam tamen, Christum, nisi passus fuisset numquam ad gloriam peruenturum fuisse: *Oportebat* nimirum *Christum pati, & ita intrare in gloriam suam*. Perpendite quaso verbum hoc *Oportebat*, necesse nempe erat Christum pati, vt in gloriam intraret suam: vt intraret in propria, mori debuit: quoniam igitur pacto nobis hic laborandum est, vt in alienam intremus, vt eius nos hereditatis compotes reddamur, quae ad alium spectat: nobis

Luc. 24.

Christus in gloria suam intrauit per tribulationes.

inquam, qui nullum ad eam ius praetendere possumus. Atque hoc in praesenti Euangelio dicitur, in cuius initio haec verba: *Stetit Iesus in medio discipulorum suorum* explicabo. Primo igitur loco ingressum eius in cubiculum describam, & vt Apostolos salutauerit: deinde vt eo visofuerint coelternati & percussi, ac mox recreati.

II. Quinq; apparitiones Iesu Christi.

Quod ad primum igitur spectat, Christus postquam quater sese iam manifestasset, iterum omnibus Apostolis vnium in locum congregatis, apparere voluit, vt videlicet eos neminis iam diu versabantur, & dolore ac lachrymis ob amissum Dominum conficiebantur. Ingressus igitur cubiculum, hoc eos modo salutauit, *Pax vobis*, Apostoli mei, non est iam amplius de passionibus loquendum, cessent lachrymae, iam stetus finem accipiat: nolite iam diutius de mea resurrectione dubitare, *Ego um*: ne vero existimetis vos spiritum aut spectrum videre, *Palpate & videte*: & cum haec diceret: ait eum Euangelista stetit, quam apposite autem hoc in loco verbum *stetit* vsurpauit? quam hoc ipsum efficax est ad resurrectionem eius insinuandam: nam antequam Dominus resurrexisset, semper eum Euangelista ait iacentem, aut reclinatum, vel defatigatum, sedentem, vel sub peccatorum nostrorum onere prostratum descripserunt.

Dominus post resurrectionem se rectum semper ostendit, & ante ealem per incuruum.

Vidimus eum namq; olim in praesepio reclinatum, vidi eum ego nuper laboribus exhaustum ad puteum sedentem: *Sedebat defatigatum ex itinere*. Petrus, Ioannes, & Iacobus eum incuruatum, & in terram prostratum in Oliueti monte aspexerunt. Tota Ierosolymitana ciuitas eum defatigatum, sub onere crucis ingemiscentem, & ad terram praevirium imbecillitate nonnunquam concidentem vidit. Totus denique orbis in cruce eum caput demittentem, ac terram respicientem, quippe qui sub tam immenso & graui peccatorum quod ei imminabat, onere, erectum id & in altum libratum sustollere non poterat: quodque eum tandem ita grauauit, vt sub onere expiraret. Sed hodie, graui illo liberatus pondere, stetit rectus in medio discipulorum, & ceruices in altum erexit.

Proh infelix ac detestandum peccatum, tantane

Propheta tantane tua est gravitas, tantumne tibi pondus inest, vt infinitam illam potentiam incuruari facias, Deumque mori cogas? quamobrem peccatores hoc fixum indubitatumque statuamus, quamdiu grauem hanc molem humeris gestamus, quamdiu onus hoc nobis impender, nunquam nos capere in altum posse sustollere, sed illud semper inclinatum gestare, ac veluti Iobos in vitiorum nostrorum sterquilinio extensos esse. Et quemadmodum miser ille qui Ierosolymis in Iericho descendens, e gratia videlicet in peccatum incidit in latrones (qui vulneribus impositis, atque eo sensu uiuo relicto abierunt) surgere e terra non potuit, nisi a Samaritano in equum sublatus esset: ita quoque Iesus Christus non prius erectus incedere potuit, aut in altum caput erigere, quam graue peccatorum onus abiecisset: quo abiecto, refert Euangelista eum in medio discipulorum stetit. Ad hæc S. Ioannes, cum sanctorum numerum Deum laudantium in Apocalypsi describeret, stantes eos describit: *Vidi turbam magnam quam dinumerare nemo poterat, ex omnibus tribubus & linguis, stantes ante thronum Dei: vt nimirum felicem eorum, & stabilem beatitudinis statum declararet, in qua cœlestes illi spiritus nunquam fatigantur, tædio afficiuntur, saturantur, sed semper erecti sunt, semper stant, & diuinam illam essentiam, maiestatemque Dei perpetuo sine vilo tædio contemplantur. Iam à sex & quot excurrit annorum millibus, Angeli steterunt, & nullo ad sedendum tædio trahuntur, nec minimum de sedendo verbum faciunt. Quantam igitur nobis, ô felix status, ô beatitudo exoptanda, felicitatem parit, cum per te factum sit, vt Saluator noster in medio discipulorum steterit.*

Quid in medio significet. Deinde illud, *in medio*, nescio quam beatitudinem & felicitatem includit. Aristoteles namque imprimis virtutem in medio collocat, & eam in medio citate sitam ait: extrema namque ipsa sunt vitia, & virtus medium occupat: atque ita liberalitas inter avaritiam & profusionem constituta est. Sol quoque in medio omnium Planetarum, veluti Rex in medio Principum, à Deo conditus est: video quoque terram aerem inter & terræ globum

librari: cor medium in homine locum occupat: arbor vitæ in medio Paradisi terrestri plantata erat: Crux Christi in medullio terræ fixa: quod me Dauid vates docuit: *Operatus est salutem in medio terra.* Quin & longe amplius exaltabo te ô medium: nam Verbum illud Patris medium inter Sacratissima Trinitatis personas locum occupat: *Christus* 1. Tim. 1. quoque, *meditator est Dei & hominum* ait Paulus. Quid amplius? maxima quoque fidei nostræ mysteria medium locum occupant; Incarnatio in duabus naturis, Christi Natiuitas inter duo animalia peracta est: in quo mihi Abacuc Propheta præiuit, dicens: *in medio duorum animalium cognosceris.* Transfiguratio inter duos Prophetas cõtigat, Eliam & Moysen: Christus quoque in medio latronum passus est, resurrexit quoque inter noctem & diem, quod vates Regius declarat: *Exurgam diluculo*, id est, ad auroram: que & dies & nox dici potest. Vere igitur nescio quid diuinum denotare mihi videris, ô medium! Saluator namque meus Christus Iesus te iam anno ætatis duodecimo dilexit, quando in medio doctorum in templo repetitus fuit: heri quoque in medio duorum in Emaus euentum visus est, atque hodie in medio discipulorum stetit. Sed videamus quid in eorum medio positus agat, quid dicat? audio eum dicentem: *Pax vobis, ego sum: nolite timere, palpate & v. dete.* Perinde ac si dixisset, Timuistis quidem cum in nauicula constituti tempestate iactabamini: timuistis & consternati estis in Oliuarum horto, in passione etiã mea perterriti huc & illuc dispersi estis: sed iam quiescite, securi estote de resurrectione mea, de potentia mea nolite dubitare: sed firmiter iam credite, me verum Messiam esse in lege promissum. An non toties vobis dixi, & ante me ipsi Propheta, terra me die resurrectorum? *Ego sum*, respicite me, me inquam & non alium, nolite putare spectrum aliquod esse, vel illusionem diabolicam: videte manus meas, & eas oculis vestris propius inspicite: *Palpate & videte.*

Pax vobis. Tu igitur, ô sancta & diuina pax donante Deo, in corda nostra descendis, & donum sancti Spiritus es: tanti olim te veteres Philosophi, inter quos Parmenides &

Omnia fidei mysteria in medio quodam constituta sunt.

Psal. 107.

Pax & amicitia omnium rerum efficitrix.

Hesiodus, fecere, ut pacem & amicitiam omnium rerum cicatrices esse dicere non sinit veriti, & per utramque omnia, quae in rerum natura existunt, subsistere. Nouistis, crediderim, Antiquarii, Romanos pacem ut deam coluisse, templumque ei, haud procul à Capitolio extruisse: Christus quoque tanto hodie pacem honore profequitur, ut primo quo Apostolos affatur verbo, pacem nominarit, *Pax vobis.*

Prædixerant hoc Prophetae, & diu ante mortales docuerant, Messia in mundum veniente, pacem vbique terrarum promulgandam; atque ideo inter ceteros, quos Messiae Isaias tribuit honorum titulos, *Princeps pacis* appellatur. Et sane vix in mundum natus erat, quin statim gloriosus Angelorum exercitus pacem mundo annuntiavit: *Gloria in excelsis Deo, & in terra pax hominibus bonae voluntatis.* Natus quippe pacem attulit, moriens eandem suis delegavit: *Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis;* vnanimes in pace viuite. Hodie quoque iterum post resurrectionem Apostolis apparet, ait: *Pax vobis;* perinde ac si diceret: *Pacem meam nascens pollicitus sum, & hocce promissum moriens sanguine meo signavi: resuscitatus quoque id ipsum confirmo & ratum facio: Pax vobis.*

Isai. 9.

Luc. 2.

Ioan. 10.

Psal. 49.

In Messia aduentu pax mundo affulsi.

Dan. 7.

Dauid spiritu Prophetico omnia haec praesagiens, omnes omnino mortales ad mirabilia haec spectanda inuirit, dicens: *Venite & videte opera Domini, quae posuit prodigia super terram auferens bella usque ad finem terrae: arcum conteret & confringet arma, & scuta comburet igni, adeo ut armorum memoriam penitus velit aboleri, & de sola pace sermones haberi.*

Egregiam nobis in hanc rem figuram Daniel dabit. Vidit ille olim quatuor animalia rabida & truculenta (quibus quatuor quae in orbe fuerunt, Monarchias designari putamus Assyriorum, Persarum, Graecorum, Romanorum) à filio hominis debellari, & pedibus eius prosterni. Denotabat hoc, Messia in mundum veniente, & humanam Deo assumente naturam, omnia mundi Imperia, armorum eius vi expugnanda, ac solam Christi Monarchiam pace perfruituram, & caput alius ceteris elaturam.

Tempore miserandi illius diluuii, vnde Gen. 7. maris omnia mundi palatia, locaque eminentiora demolita sunt, sola autem Arca Noe incolumis aquis supernatauit: designari hic puto bellorum diluuium omnes orbis Monarchias esse euertendas & pessundandas, ac solum Christi Iesu regnum perpetua pace fruiturum, Ecclesiam nempe, verum inquam regnum eius, cuius Rex, Princeps ac Dominus Christus est, & cuius fines & termini ipsa pax: ita namque cecinit vates regis Dauid: *Lauda Ierusalem Dominum, lauda Deum tuum Sion, tu inquam Ecclesia: & quare o Propheta? Quia confortasti seras portarum tuarum, & posuisti fines tuos pacem,* quia portas Iani clausit, bella sopiuit, & pace limites tuos stabiliiuit.

Psal. 148.

Mundus ante Messiam aduentum bellis plenus erat.

O qualem quamque luculentam nobis pacem Messias attulit! per quinque, cheu annorum millia bella orbem diuexauerant, atque omnia atomorum strepitu perstrebebant: nil praeter diluuium, ignes, pluuias sulphureas descendere videbamus, ipsi quin etiam Angeli aduersus homines belligerabant. Toties iam humanum genus pacem petierat, missi erant tot Patriarchae, Prophetae, Reges, alique magnae auctoritatis Viri, veluti Legati, qui negotia pacis agerent, eamque à mundi Principe obtinerent. Missus fuit & Dauid Rex, & his eam verbis obtinere conatus est: *Fiat pax in virtute tua, & abundantia in turribus tuis,* sed re infecta discessum est, nulla vnquam aut pacis aut induciarum spes affulsi vel minima, donec ipse venit Messias, qui eam secum ferret. Ita namque praedixerat Psalmista: *Orietur in diebus eius iustitia & abundantia pacis: & ecce hodierna die eam ipse promulgat, dicens: Pax vobis; viuat pax, floreat, vigeat pax, Apostoli mei, viuite in pace, pacem fruamini, quae confirmata iam est, & vtriusque iuramentis stabilita: iustitia quippe hodie & pax esclata sunt.*

Abundantia pacis: & ecce hodierna die eam ipse promulgat, dicens: Pax vobis; viuat pax, floreat, vigeat pax, Apostoli mei, viuite in pace, pacem fruamini, quae confirmata iam est, & vtriusque iuramentis stabilita: iustitia quippe hodie & pax esclata sunt.

Psal. 101.

Psal. 71.

Ibidem.

Interea vero, Auditores, dum ob temporalem hanc, quam Christus in mundum pacem inuexit, gestitis & exultatis: aliam equidem, longe magis necessariam, quam idem Princeps animabus nostris attulit, contemplos & animo volo: pacem inquam spiritualem & quietem internam conscientiae: felix

Christus paxem quoque spirituale animabus nostris attulit.

felix eius in mundum aduentus hanc nobis felicitatem, pacem, tranquillitatem attulit, & vsque in hodiernam diem continuare, non desinit: ille tentationum bella consopuit, prauorum affectuum tumultus pacauit, & vitiosa naturæ nostræ impetus compe-
scuit.

Egregiam profecto allegoriam, quæ huc optime facere videtur, in Euangelio Ioannis legimus: nam cum tempestas valida cymbam, quæ vehebantur Apostoli, vndique pulsaret, vt iam iam fluctibus marinis haurienda videtur: Iesu Christo nauiculam ingrediente, *Cessauit ventus & facta est tranquillitas magna.* Ad eundem quoque modum, si anima Christianæ nauigium, tentationum turbibus concutitur, & prauorum affectuum procellis fluctibusq; agitur, & Christus gratia sua ipsam ingrediatur, vel ingredi tantum paret: oranis statim tempestas abiit, ventorum turbines scire desinunt, & maior quam prius fuit, serenitas redit.

Gen. 7.

Idem propemodum in libro Genesis legitur: quamdiu namque Noe in arca commorabatur, omnia animalia pacifice inter se vivebant, vrsi cum leonibus, tigres cum tauris, pardi cum lupis, concorditer & sine vilo maleficio inter se versabantur: sed quamprimum vt Noe ea dimisit, & vnumquodque animal ad solitam solitudinem & spelæa rediit: iterum in se mutuo scire, armari, seq; inuicem deuorare cœperunt. Tantumdem de animabus nostris dicere liceat, eas nimirum quamdiu Dei nutu & imperio reguntur, in pace vivere, & omnes eiusdem facultates miro inter se modo consentire: tunc nimirum pernicax illa concupiscentia, appetitus ille irascibilis, rabies illa sensualitatis, & feritas quiescit, & rebellare nesciunt: sed quamprimum vt Deus hinc recessit, præter bella, motus, tumultus, seditiones nihil apparet: Spiritus namque concupiscit aduersus carnem, & caro aduersus Spiritum.

Gen. 3.

Quamdiu Protoplastus Adam in iustitia illa persequeratur, felici & inuoluta pace vsus est: sed statim, vt ea ipsa excidit, vt Deum reliquit, vt peccatum amplexus est, mille eum motus iliades malorum inuasere, sexcentaq; tribulationes virum incessere, ipsis

quin etiam animalibus aduersus eum conspirantibus, morte quoque ei bellum indidente, vnde illi dictum est, *Morte morieris.* Gen. 2. Idem omnino circa animas nostras fieri indubitata fide credendum est. Huiusmodi igitur *Pax vobis*, charissimi mei Apostoli: Quid amplius?

Ego sum, nolite timere, sumite animos, nolite consternari. *Ego sum*, vere tu es Domine, tu enim solus es, qui vere hoc dicere potes: tu namque es *deus*, ens entium, nos vero plane nihil sumus: tu verum esse es: nos nihil nisi priuationes, negationes, imperfectiones. Tu vera substantia: nos tantum accidentia: tu esse à te ipso habes, nos vero nostrum mutuo à te accepimus: ita namque omnes creatura vno ore confitentur, dicentes, *Ipse fecit nos, & non ipsi nos*: solus sol natura lucidus est, cætera sidera lumen ab eo mutantur: tu sol noster es Domine, nos vero stella tuæ, tu ipsum esse, viuere, subsistere, æternitatemq; à te ipso habes: at nos quidquid habemus, non nisi à te habere contingit.

Psal. 99.

Nam quemadmodum omnia quæ in mundo sunt flumina à mari deriuantur, sine vlla tamen maris imminutione: ita omnes quæ in creaturis in rerum natura versantibus sunt perfectiones, à profundo diuinitatis Oceano originem sumunt, ipse licet Oceanus non imminuatur. Oleum quoque Elia Propheta, quo magis à Propheta dabatur, eo & magis augebatur adeo vt vasa ad excipiendum cœssent. Manna quoque in deserto, quo magis colligebatur, quo magis & cœlitus dimittebatur. Hordeacci quoque panes, quibus Dominus tot hominum paucis millia, eo multiplicabantur magis, quo magis manducabantur. Sunt hæ tres insignes figuræ, quæ euidenter demonstrant, abyssos illas diuinitatis, licet semper ex iis hauriatur, nunquam exhauriri: sed infinitam illam essentiam, quo plures creaturas producit, eo & prægnatiorem manere, paratioremq; semper ad nouas quasdam & nunquam visas producendas, existere.

1. Reg. 17.

Exod. 17.

Ioan. 6.

Producam hic & alios conceptus, aliaque mysteria eliciam, *Ego sum*, quid es Domine.

Christus Domine; homo nimirum, & Deus: Deus sum, idque propria virtute resurgendo, facile declaro: hoc namque nec naturaliter, nec humana industria, nec virtute quadam Angelica, sed per meram sit omnipotentiam, quandamque vim diuinam & supernaturalem testatur. Homo sum, humana nimirum indutus forma, cuius hic vestigia videtis & aperta indicia: restabitur hocce meum corpus. Nolite porro existimare me spiritum esse vel spectrum: sed huc oculos; huc ferte manus, videte, palpate, accedite, & inspicite, an non verum sit corpus simile vestris.

Ego sum. O verba ingentibus reſerta mysteriis, & diuinis intellectibus plena! Duobus hiſce oculis duo maxima innituntur mysteria: ipsum nimirum Trinitatis & Incarnationis Verbi Dei. *ego* tribus constat literis ac duabus ſyllabis, & vnum est vocabulum, quo ſublime Trinitatis mysterium denotatur: quæ tribus personis, duabus processionibus, intellectus & voluntatis conſtat: cum vna & eadem trium natura ſit. *Sum* quoque vocabulum æque diuinum, eodem modo eſſe formatum eſt: vna ſcilicet vox, & tres literæ ac per ipsum, Verbum illud Patris, atque incarnationis mysterium designatur, tribus conſtans naturis, corpore, anima, & diuinitate, iisq; in vnam personam Ieſum Chriſtum ſcilicet, coadunatis eum nimirum qui hodie dicit *Ego ſum*, homo pariter & Deus.

Quid vero, ô Apoſtoli, ſemperne timebitis? nondum eum agnoſcitis? nondum vocem eius percipitis, quam toties concionantem, clamantem, exhortantem, audiuiſtis: an non eadem vox eſt, ad cuius imperium venti & mare ſiluerunt? an non eadem vox, quæ Scribas & Phariſæos, legiſque Doctores toties conſutauit? an non diſcernere valetis, vtrum illa ipſa vox ſit, de qua milites dixerunt, *Nunquam homo ſic locutus eſt.*

Isaac cæcutiens Iacobi vocem agnouit, licet Eſau indutus eſſet exuuias, de qua ſtatim dixit: *Vox quidem Iacob, manus autem Eſau.* Vos autem verum Iacob, Ieſum Chriſtum è voce agnoſcere non poteritis licet veſtimenta gloriæ indutus ſit.

Equidem, ô Apoſtoli, Saluatorem meum

hunc eſſe auſim aſſeuerare, atque omnes fortunas meas in idipſum oppignorare: agnoſco vocem eius, eam ipſam vocem quæ Da-
mones fugauit, quæ Lazaros à mortuis excitauit, quæ ab hinc tribus diebus ſepties in cruce exclamauit. At ſi vocem eius agnoſcere non poteritis, accedite propius & videre, palpate & tangite.

At quomodo videri poteſ Domine, quomodo palpari, qui penitus iam glorioſum corpus habes? Habes nimirum adhuc vulnera, ſeruas adhuc fixuras & veſtigia clauorum, ſtigmata lanceæ, vibices virgarum, cicatrices ſcagrorum, & puncturas ſpinarum. At cur? quanam potiſſimum de cauſa hæc ſeruasti inſignia Domine, cur hæc in corpore notas apparere voluiſti? cur ipſa reſurrectio hæc omnia non erasiſt? ſeruati hæc vt vos aliquando confundat, Iudæi, vt vobis in vltimo Iudicii die pudorem incutiat: vobis, vobis inquam hæc ſtigmata reſeruata ſunt, vt videtis in quem conſixeritis, vobis ea ſeruati in vltimum Iudicii diem, ac tum propter hæc vos vulnera condemnabit.

ſeruauit etiam hæc cicatrices propter vos, ô Chriſtiani, vt eas quotidie inſpicientes, & in animo habentes agnoſcatis, quantum Chriſto humanam propter vos carnem induto, & crucifixio, veſtri cauſa vulneribus cooperio, debeatis; & ſane ſi delicatas aures habueritis quotidie cum ingratiſſimam vobis veſtram exprobrantem audiretis, ac dicentem, *ſeruire me feciſtis peccatis veſtris*: perinde ac ſi diceret, Peccata me veſtra, ô ingrati, ſeruum reddiderunt, ignominioſam me mortem ſubire coegerunt, mille me vulneribus cooperuerunt, quorum adhuc cicatrices & veſtigia conſpicitis, & interea ea veſtra ingratiſſimo eſt, vt noua quinetiara mihi vulnera inſtigatis, cum tortoribus meis amicitiam contrahitis, peccata inquam amplectamini quæ mortem mihi attulerunt. Tot tantaque ego veſtra cauſa feci, vos vero mei ergo quidam facere recuſatis: manus hæc, pedes, ſacrum & hoc venerandum caput, totum hocce meum corpus, tot ſupplicia ſuſtinuit, veſtrum vero nihil omnino perpeti vult. Quamobrem ſanguis, clauis, lancea, & vulnera illa mea vindictam aliquando clamabunt.

Ob hanc videlicet causam Christus sacra illa vulnerum vestigia in corpore suo seruauit. Auditores Palpate igitur & videre, inspicite, contemplantini, considerate eadem attentius: atq; ubi attentius ea inspexeritis, assecerare aulim ac sancte promittere, ita vos iisdem permotum iri, vt nihil vnquam Christi causa perpeti recusaturi sitis, cum tanta illum vestri causa videritis pertulisse.

Referam hic e duetonio egregium de Cæsare Augusto historiam. Hic cum quodam tempore per urbem eques inceperet, miles qui olim sub eo stipendia meruerat, eum aggressus est, & his verbis allocutus: Iam dudum est Cæsar, ex quo sub tuis ego signis merui, ex quo ductu & auspiciis tuis arma indui toties, tam variis in præliis Maieftas vestra, credo, videre potuit, quanta pro eiusdem salute & incolumitate discrimina adierim, pericula subierim. At modo nescio quæ me aduersa fortuna castris exiit, civilibusque caufis & litibus immerfit, in quibus de honoris, fortunis, artis ac focis, vita deniq; mea agitur: adeo vt si secundum me non pronuncietur: egens & inops omnibusque fortunis destitutus victurus sim. Hinc o sacra maieftas, regiam tuam opem imploro supplicq; obsecro, meum vt negotiū suscipias, ac tua potissimum commendatione meum iudices ius tueatur, causamq; ex voto iudicet. Victus supplici hac militis oratione Cæsar vni e suis mandauit ad iudicem vt referret, vt suū militi ius conferretur, at miles indignatus & hanc dedignationē ægerrime ferens, apertio pectore omnium, quæ pro eo in bello acceperat, vulnerum cicatrices detexit dicens: *Non ego te Cæsar per procuratorem, periclitantem in bello Actiaco defendi: sed meum ipse corpus hostibus obieci, quod hæcce vulnera abunde testatum faciunt.* Augustus porro modesta hac militis castigatione, & vehementi eiusdem affectu non nihil erubescens, equo quam primum descēdit, iudicem adiit, eique mandauit, militis vt patrocinium susciperet, eiusque causæ æquitatem defenderet.

Hoc vt tibi accomodem, Christiane, vt inde erubescas, cogita, cum generosus ille miles Iesus Christus tibi ieiuniū indicit, cū

Tom. 1. Pars Hyemalis.

te peccata plangere, pœnitentiā pro iisdem agere, aliquid sui causa perpeti vult, & tu ipsum detrectas, corporis imbecillitatem obiiiciens, eique per alterum, siue per procuratorem, obsequi desideras: cogita inquam, eum vulnera tibi ostendere, cicatrices pro te seruatas exhibere, tibi que exprobrare dicēdo: *At ego peccator periclitantem te in bello passionis per procuratorem non quasiui: dum scilicet vita tua in extremo discrimine versabatur, in monte Caluarie, in conflictu passionis non quasiui qui meas partes ageret, non adhibui Angelos, ipse certamen subiui, tibi opem tuli, ego tibi vitam seruauit: quam ob rem contemplare vulnerum cicatrices, vide vibices verberū, quæ tui causa sustinui, Palpate & videte.*

Eloquentiæ flumen Tullius refert, M. Cic. Act. 7. Antonium summum illum Romæ Oratorem, cum in rostris M. Aquilij causā defenderet, videretque Iudices nullis ad commiserationem verbis flecti posse, seque incallum nervos ingenij, vocem & latera intendere, reo appreheso pectus aperuisse, pectus inquam, vulneribus ob patriæ salutem, incolumitatemque Reipub. acceptis deforme ac dicere cœpisse: si mea vos hæcenus verba P. C. flectere non potuerint, vt Aquilij causæ patrocinatemi, eiusq; miseremini, moueant saltem, q̄ in patriam suam cōtulit beneficia, moueant inquam hæc quæ ob Remp. accepit vulnera, illa quorum hic cicatrices pluri mas videtis, illa vos incitent, vt hunc virum morte ereptum viuere patiamini. Et sane tantum potuit tristis hic vulnerū apud Iudices intuitus, vt Aquilium statim communi sententia absolendum iudicarent.

Si te, peccator, piæ inspirationes, illæ per alios exhortationes quæ pœne quotidiana sunt, hæcenus a peccando retrahere non potuerint, teque vt tui ipsius miserearis, non permouerint: moueat te saltem Saluator, dū tibi sacrum pectus nudat, mille vulneribus plagisq; deformatum, cum tibi caput spinis coronatum, manus clavis confixas, latera spiculo aperta, faciem sanguine opletam, & contusionibus liuidā exhibet, atq; ea quidē omnia salutis tuæ causa, tui defendēdi ergo tolerata: & sane cum tam triste, tam lachry-

D d d d mabi

mabile spectaculum vides, an non commo-
ueberis, vitamque emendabis? virtus valedi-
ces? an nō tui ipsius misereberis, Redempto-
risque tui tormenta an non te ad compatien-
dum excitabunt, & efficiant, ne eum in po-
sterum offendas;

Palpate & videte. Aliud nolite tangere o
peccatores, aut aliud conspiciere quam hanc
cruce[m], hæc vulnera, illa tangite, & palpate
quā dura sint hæc intueamini & videte, quā-
tum dolorem incuriant. cruce[m] stringite
brachii; & in oculis habetote vulnera.

Aliud obsecro Domine oculi nō videant,
aliud manus non tangant, aliud reliqui sen-
sus non respiciant, quam pretiosum & sacrū
tuum corpus pro nobis compunctum, ex-
cruciatum, vulneribusque cooperum: aliud o-
culi speculum non intueantur, quam illud i-
psum corpus, vt in eo peccati, quod hæc tibi
vulnera infixit, scditatem, & Patris æterni
iram, qui tibi filio suo noluit ignoscere, con-
templentur: amorem item grandem, omnia
transcendentem, insuperum & ineffabilem,

quo nos profecutus es, pro nobis scilicet pa-
tiendo & sanguinem nostri causa effunden-
do, inspiciant. Sed præsta Domine, vt hinc
etiam colligat anima, quantum ad redaman-
dum obligata sit, & quale quamque diligens
tibi hanc propter cruce[m], hanc passionem,
mortem tam amarā, tormenta adeo atro-
cia, tamq[ue] pertinacem longanimitatem præ-
stare debeat obsequium.

Heu! quid est quod tibi non debeamus
Domine? quid exigit? quid postulas? quomo-
do tibi cupis satisfieri? scilicet vt quemad-
modum te ipsum nobis totum dedisti, ita
quoque nos tibi totos vicissim offeramus &
impendamus. hoc igitur tibi cor offerimus;
vt nihil aliud cogitet quam te: hanc volun-
tatem, vt aliud non amet quam te: hoc deni-
que corpus & animam hanc tibi destinamus,
vt in hoc mundo tibi obsequium exhibeat,

expectantes interim, donec te in al-
tero sæculo laudent &
glorificent. A-
men.

